

Weyts split Vlaamse coalitie weer: cd&v en Open Vld reageren giftig op zijn ballonnetje over strenger optreden tegen anderstalige ouders, “Bliksemafleider Ben” noemen ze hem

WETSTRAAT INSIDER

Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts (N-VA) – Laurie Dieffembacq/BELGA MAG/AFP via Getty Images

Door **Wouter Verschelden**

Gepubliceerd op **Woensdag 18 januari 2023** om 12:51 • 4 dagen geleden

🕒 15 min lezen

Geen minister-president Jan Jambon (N-VA) in het land, ook geen Bart De Wever (N-VA) en hun Vlaamse coalitie beleeft weer een paar zure dagen. Want Ben Weyts (N-VA), Vlaams minister van Onderwijs, joeg z'n coalitiepartners stevig op de kast, met voorstellen om de kennis van het Nederlands bij leerlingen op te krikken. Anderstalige ouders zouden moeten zorgen dat hun kinderen ook na school met Nederlands in contact komen. Dat kan met de wortel, maar ook met de stok, voor Weyts: hij stelde voor om “als ouders manifest de ouderlijke verantwoordelijkheid ontlopen, bijvoorbeeld in te grijpen in het groeipakket of in premies van de overheid.” Meteen kreeg hij een harde ‘njet’ van cd&v en Open Vld: straffen kan voor beiden niet. Tegelijk wordt bij hen smalend gesproken over ‘Bliksemafleider Ben’, die de aandacht

zou willen verleggen van een verhaal waarbij hem door de oppositie verweten wordt dronken in een vergadering te zijn verschenen. Dat verhaal ettert al langer, hoewel Weyts zelf in alle toonaarden ontkent. De irritaties wederzijds binnen de meerderheid lopen zo hoog op, wat alleen maar slecht nieuws is voor andere dossiers, om ‘Stikstof’ niet te noemen.

In het nieuws. “Moet Jan Jambon nu al niet geconvoceerd worden?”, zo is gniffelend te horen aan het Martelarenplein, in de Vlaamse regering.

De details: Jambon zit in Davos, maar z’n ploeg zet kibbelend het nieuwe jaar in.

- Het lekt in het Vlaams Parlement. Niet alleen aan het grote glazen dak, waarvoor gele emmers in het halfrond worden ingezet bij felle regen, maar ook de **coalitieregering Jambon I maakt andermaal wat water.**
- Vanmiddag mag de meerderheid zich opmaken voor een heftig debat over het onderwijs, over de dalende kwaliteit ervan, maar ook over een polemie, **die in gang is gezet door de eigen minister van Onderwijs Ben Weyts (N-VA).**
- Een [KULeuven-onderzoek](#) samen met het Katholieke onderwijsnet, vorige week uitgebracht, toonde aan dat het **niveau van afstuderende leerlingen fel gezakt** is. Daar zit corona tussen, maar ook een tekort aan leraars. Maar de resultaten zijn pijnlijk: de sterkste leerlingen zouden bijna een volledig schooljaar achterlopen op hetzelfde niveau Nederlands als de slimste zesdejaars uit 2019.
- Zowel voor Weyts als voor de N-VA was dat meer dan lastig: de partij claimde in 2019 net het onderwijs om andere, betere resultaten te gaan voorleggen. En nog in augustus 2022, net voor de start van het huidige schooljaar, [verklaarde Weyts](#) **“dat de tanker van de dalende onderwijskwaliteit nu voorgoed gekeerd was”.**
- Maar vandaag zal het halfrond zich buigen over nog een andere discussie: de wortel en de stok over [verplicht Nederlands buiten de school](#) gebruiken. Die knuppel gooide Weyts deze week in het hoenderhok, naar aanleiding van blijvend **slechte resultaten van de zogenaamde koala-testen.** Die peilen naar de kennis van het Nederlands, onder meer bij kleuters.
- En daaruit blijkt dat 1 op 7 kleuters niet voldoende Nederlands kan, om genoeg kans te hebben het eerste studiejaar te kunnen afronden. **Voor al in de grote steden** is het problematisch: die 14 procent van Vlaanderen wordt er 23 procent in Gent, 25 procent in Brussel en zelfs 29 procent in Antwerpen.
- Weyts duwde het gaspedaal in: hij wilde “strikte engagementen van ouders om hun kinderen na schooltijd in contact te brengen met Nederlands”. Dat kan een jeugdbeweging zijn, of zelfs gewoon naar Nederlandstalige tv kijken. Maar het was vooral de stok, die hij hanteerde die opvallend was:

het **inperken van het groeipakket** (de kinderbijslag dus) of andere premies van de overheid.

De reacties voor de schermen: Cd&v en Open Vld waren unisono vernietigend.

- “Ouders **financieel straffen omdat hun kleuter niet slaagt voor een test, is geen goed idee**. Het zal de kwetsbaarheid (en taalachterstand) vergroten. Het Groeipakket is er net om ouders én kinderen meer kansen te geven.” Met die boodschap, via Twitter, deed Hilde Crevits, de viceminister-president voor cd&v, de deur wel heel duidelijk dicht voor Weyts’ plan. Eerder had ook [minister van Jeugd Benjamin Dalle](#) vanuit cd&v dezelfde boodschap gegeven: no way. “Dit is niet in het belang van het kind”.
- Bij de liberale coalitiepartner geen andere boodschap, al was de viceminister-president daar, Bart Somers (Open Vld) **net een tikje milder**. Hij gebruikte het succes van de zomerscholen (die na corona gaan blijven) om hetzelfde te zeggen: “Kennis van Nederlands is van het grootste belang. De beste manier bestaat uit motiveren en kansen geven.”
- Zijn partijgenoten Gwendolyn Rutten (Open Vld) en Jean-Jacques De Gucht (Open Vld) hadden ondertussen vanuit het Vlaams Parlement al veel feller uitgehaald. “Ik pas voor een samenleving die boetes geeft als moeders of vaders met hun kinderen een taal spreken die de staat niet bevalt. Nederlands is belangrijk, vrijheid ook”, stelde Rutten. De Gucht ging verder: “Van een minister zou je toch mogen verwachten dat zijn voorstellen steek houden en hij **niet aan populistische steekvlam-politiek doet?**”.
- Bij de oppositie een felle reactie van Vlaams Belang over de cijfers, en een soortgelijk idee als Weyts: “We moeten de **sociale voordelen en uitkeringen ontnemen** bij onwil van ouders die weigeren inspanningen te doen om het Nederlands onder de knie te krijgen”.
- Aan de linkerkant dan weer felle verontwaardiging: “Onze leerlingen **verdienen beter dan een minister die ballonnetjes lanceert**“, zo sneerde Hannelore Goeman (Vooruit). Voor Groen dook co-voorzitter Nadia Naji in het debat: “In plaats van scholen extra te ondersteunen wil Weyts kindergeld afpakken. Op die manier ontloopt hij met een grote bocht zijn eigen verantwoordelijkheid.”

De reacties achter de schermen: ‘Bliksemafleider Ben’, wordt Weyts nu smalend genoemd door coalitiepartners. Telkens komt de vermeende dronkenschap terug.

- Dat het debat straks in het Vlaams Parlement niet prettig wordt, staat al vast: de N-VA probeerde gisterenavond op *Terzake*, met onderwijsspecialist Koen Daniëls, het voorstel met hand en tand te verdedigen. **Vandaag zal dat niet anders zijn**. Maar ook de coalitiepartners kunnen moeilijk terug: een verdeelde Jambon I dus.

- Het zal voor de minister-president **nare herinneringen oproepen aan mei 2022**, [toen het World Economic Forum in Davos op dat moment werd georganiseerd](#). Want ook toen zat zijn regering met een fel intern conflict, over het stikstofdossier, en was hij in Zwitserland voor dat WEF. Toen waren er stemmen uit de oppositie om hem te convoceren, tot zijn grote ergernis, wat uiteindelijk niet gebeurde.
- En ook de andere sterke man, achter de scherm, Bart De Wever (N-VA) is er niet. Als Antwerps burgemeester zat hij gisteren in New York voor economische contacten, en vandaag woont hij in Washington DC de “City Mayors Conference” bij, als één van de weinige niet-Amerikaanse steden is Antwerpen uitgenodigd. Verder staan er contacten gepland met de burgemeesters van Houston en Boston, en ziet hij mensen van de Federal Maritime Commission, om het over havenbeveiliging te hebben. **De Wever is tot zaterdag weg**: een crisis kan hij missen als kiespijn nu.
- Of het echt een ‘crisis’ genoemd moet worden, is maar de vraag. Maar feit is wel dat zowel bij liberalen als christendemocraten er gelinkt wordt **naar een andere zaak, waar Weyts in verwickeld zit**. Tijdens een avondlijk onderwijsdebat midden december, reageerde die nogal fel op de oppositie, raakte wat moeilijk uit z’n woorden, en probeerde hen ook te doen zwijgen met een luide “ssst”.
- Groen-fractieleider Björn Rzoska maakte daar een issue van, en bracht onder meer op het bureau van het Vlaams Parlement aan [dat Weyts dronken was op die zitting](#). Hijzelf ontkent dat tot vandaag in alle toonaarden. In de uitzending van *Terzake* gisteren nam Groen-covoorzitter Naji eerst wat gas terug: “Ik zat er zelf niet bij”. Vervolgens haalde ze toch uit: “Maar voor mij geldt toch dat in geen enkele sector wordt aanvaard dat men dronken op het werk komt. **Dat geldt ook in de politiek, ook voor ministers.**”
- Binnen de coalitie bevestigt men niet dat Weyts wel degelijk dronken zou geweest zijn. Alleen linkt men de beschuldigingen wel aan het ballonnetje dat die op liet. “Ik denk toch dat zijn hele voorstel over boetes **nu eerder een bliksemafleider is voor de vreselijke artikels** in het weekend, over alcohol en zo. Het gaat plots over iets anders, waar je lekker populistisch over kan doen”, zo zegt een Vlaams minister.
- Ook opvallend: het woordje ‘bliksemafleider’ **nemen zowel liberalen als christendemocraten daar, los van elkaar, in de mond**.
- Bij N-VA zelf is men in de regering bijzonder boos over die harde aanpak van Weyts. **“Ze hebben weer iets gevonden hoor**. Ongelofelijk. Compleet erover”, zegt een Vlaamse minister daar. “Men doet alsof Ben daar ‘ssst’ aan het zeggen is tegen zichzelf. Maar het zijn gewoon Parlementsleden die hem onderbreken, maar niet gefilmd worden en wiens micro niet openstaat”, duidt een ander.

- Dat zeker die geruchten achter de schermen over de intenties van Weyts dan weer kwaad bloed zetten, lijdt geen twijfel. Dat bij de N-VA boerenprotest opdook bij de nieuwjaarsreceptie, helpt ook al niet: “Zie wat ze allemaal doen in het dossier van stikstof. **Dat probleem heeft cd&v zelf veroorzaakt** en de vakminister zou dat nu niet mogen oplossen zelfs?” Het belooft voor de sfeer, wanneer Jambon dit voorjaar dat dossier moet ontmijnen.